Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ataskaitų teikimo pareigų suderinimo aplinkos politikos srityje, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 86/278/EEB, 2002/49/EB, 2004/35/EB, 2007/2/EB, 2009/147/EB ir 2010/63/ES, reglamentai (EB) Nr. 166/2006 ir (ES) Nr. 995/2010 ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 338/97 ir (EB) Nr. 2173/2005

(COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD))

(2019/C 110/19)

Pranešėjas: **Vladimír NOVOTNÝ (CZ-I)**

Konsultacijos	Europos Parlamentas, 2018 6 11
	Taryba, 2018 6 22
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis, 192 straipsnio 1 dalis, 207 ir 304 straipsnis
Biuro sprendimas	2018 4 17 (laukiant prašymo pateikti nuomonę)
Atsakingas skyrius	Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius
Priimta skyriuje	2018 10 5
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 12 12
Plenarinė sesija Nr.	359
Balsavimo rezultatai	208/1/2
(už / prieš / susilaikė)	

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. EESRK palankiai vertina Europos Komisijos pasiūlymą suderinti aplinkos ataskaitų teikimo pareigas ir tikisi, kad jis padidins ataskaitų ir jų rengimo skaidrumą, suteiks empirinį pagrindą vertinti aplinkos politikos veiksmingumą, supaprastins procedūras ir sumažins administracinę naštą tiek Komisijai, tiek valstybėms narėms.

1.2. EESRK visiškai pritaria naujam Europos Komisijos požiūriui į aplinkos ataskaitų teikimą, kuris yra pagrįstas esminiu duomenų rinkimo, ataskaitų teikimo ir vėlesnio aplinkos srities vertinimo pasitelkiant sistemas INSPIRE ir „Copernicus“, duomenų perdavimo tikruoju laiku ir jų elektroninio apdorojimo procedūrų modernizavimu. EESRK mano, kad Komisijos pasiūlymas atitinka geresnio reguliavimo principą ir programą REFIT.

1.3. EESRK rekomenduoja, kad duomenims ir informacijai apie aplinką susieti su geografiniais, ekonominiais ir socialiniais duomenimis ir jiems aiškinti būtų naudojama Europos aplinkos agentūros centrinė duomenų bazė.

1.4. EESRK dar kartą pabrėžia būtinybę rengiant aplinkos ataskaitas ir jas aptariant įtraukti pilietinės visuomenės organizacijas.

1.5. EESRK mano, kad prisitaikymas prie konkrečių aplinkos ataskaitų teikimo reikalavimų pokyčių yra veiksmingesnis nei griežtai suvienodintas, vienas visiems tinkantis požiūris, jei išsaugoma aukšta aplinkos duomenų ir ataskaitų kokybė.

1.6. EESRK yra įsitikinęs, kad aplinkos ataskaitų teikimo atnaujinimas ir vėlesnis aplinkos duomenų apdorojimas ir vertinimas labai padės pasiekti Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (Orhuso konvencijos) tikslus.

1.7. EESRK ragina ES valstybių narių Vyriausybes, jų valdžios institucijas ir agentūras, Europos Komisiją ir Europos aplinkos agentūrą dėti daugiau pastangų didinant aplinkos ataskaitų ir informacijos prieinamumą, aiškumą ir informacinę vertę plačiajai pilietinei visuomenei ir įvairioms jos šios srities organizacijoms.

1.8. EESRK rekomenduoja ateityje toliau nuolat vertinti ir peržiūrėti *acquis*, susijusį su duomenų įgijimu, informacija ir aplinkos ataskaitų teikimu, kad laiko tarpsnis tarp duomenų gavimo, apdorojimo ir paskelbimo būtų sutrumpintas, o prieinamumas, skaidrumas ir aiškumas – padidinti.

1.9. EESRK ragina aplinkosaugos organizacijas aktyviau dalyvauti skatinant visuomenės informuotumą apie aplinkos padėtį savo šalyse ir regionuose. Komitetas ragina Komisiją šioje srityje jas skatinti ir finansiškai remti.

2. **Komisijos dokumentas**

2.1. 2017 m. Komisija paskelbė išsamią aplinkos politikos ataskaitų teikimo tinkamumo patikrą. Ji apėmė 181 ataskaitų teikimo pareigą, nustatytą 58 ES aplinkos teisės aktais.

2.2. Ši kompleksinė ir išsami ataskaitų teikimo pareigų analizė ([1]) buvo atlikta siekiant padidinti skaidrumą, būsimiems vertinimams suteikti empirinį pagrindą, supaprastinti ir sumažinti administracinę naštą valstybėms narėms ir Komisijai.

2.3. Atskirų atitinkamų teisės aktų vertinimas atskleidė, kad dar galima patobulinti ataskaitų teikimo procedūras, nustatytas šiuose dokumentuose:

— Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/49/EB ([2]) dėl aplinkos triukšmo ([3]),

— Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/35/EB ([4]) (Atsakomybės už aplinkos apsaugą direktyvoje) ([5]),

— Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2007/2/EB ([6]) (INSPIRE direktyvoje) dėl erdvinės informacijos infrastruktūros ([7]),

— Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/147/EB ([8]) ir Tarybos direktyvoje 92/43/EEB ([9]) (t. y. Paukščių ir Buveinių direktyvose) ([10]),

— Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/63/ES ([11]) dėl bandymų su gyvūnais ([12]),

— Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 166/2006 ([13]) dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro (E-PRTR) ([14]),

— Tarybos direktyvoje 86/278/EEB ([15]) dėl nuotekų dumblo,

— Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 995/2010 ([16]) dėl medienos,

([1]) SWD(2017) 230.
([2]) OL L 189, 2002 7 18, p. 12.
([3]) SWD(2016) 454.
([4]) OL L 143, 2004 4 30, p. 56.
([5]) SWD(2016) 121.
([6]) OL L 108, 2007 4 25, p. 1.
([7]) COM(2016) 478 ir SWD(2016) 273.
([8]) OL L 20, 2010 1 26, p. 7.
([9]) OL L 206, 1992 7 22, p. 7.
([10]) SWD(2016) 472 final.
([11]) OL L 276, 2010 10 20, p. 33,
([12]) COM(2017) 631 ir SWD(2017) 353.
([13]) OL L 33, 2006 2 4, p. 1.
([14]) SWD(2017) 711.
([15]) OL L 181, 1986 7 4, p. 6.
([16]) OL L 295, 2010 11 12, p. 23.

— Tarybos reglamente (EB) Nr. 338/97 ([17]) (CITES reglamentas),

— Tarybos reglamente (EB) Nr. 2173/2005 ([18]) dėl miškų teisės aktų vykdymo, miškų valdymo ir prekyba mediena (FLEGT).

Šiuo metu vyksta esamų Europos Komisijos pasiūlymų, pateiktų 2018 m. dėl geriamojo vandens, patvariųjų organinių teršalų, pakartotinio nuotekų panaudojimo ir vienkartinių plastikų derinimo, procesas.

2.4. Remiantis šiuo vertinimu, buvo parengtas pasiūlymas dėl atskirų teisės aktų, susijusių su aplinkos ataskaitų teikimu, ir išsamus planas dėl siūlomų pakeitimų įgyvendinimo.

2.5. Šio pasiūlymo tikslas yra pagerinti jau esamas ES teisės aktais nustatytas įgyvendinimo stebėsenos, ataskaitų teikimo ir skaidrumo pareigas, kartu laikantis būtinumo, subsidiarumo ir proporcingumo principų. Pasiūlymu taip pat siekiama suderinti atitinkamų teisės aktų reikalavimus ir pagerinti empirinį šios ES politikos įgyvendinimo pagrindą.

2.6. Pasiūlyme pateikiama priemonių, kaip padidinti skaidrumą ir pagerinti subsidiarumą (aštuoniuose teisės aktuose), supaprastinti ataskaitų teikimo pareigą arba jos netaikyti (septyniuose teisės aktuose), suderinti ataskaitų teikimo terminus (trijuose teisės aktuose), supaprastinti bendras ES apžvalgas ir paaiškinti ES institucijų vaidmenį (aštuoniuose teisės aktuose) ir pasirengti būsimiems vertinimams (penkiuose teisės aktuose).

2.7. Pasiūlymas padeda užtikrinti, kad visuomenė turėtų galimybę naudotis aiškia informacija apie aplinką nacionaliniu lygmeniu. Taigi, visuomenei bus lengviau susidaryti bendrą vaizdą apie tai, kas vyksta aplinkos srityje visoje Europoje, o nacionalinėms valdžios institucijoms bus lengviau spręsti tarpvalstybinius klausimus. Šis pasiūlymas taip pat turėtų sumažinti naštą valstybėms narėms, stiprinti subsidiarumą ir padidinti informacijos apie įgyvendinimą prieinamumą visuomenei.

3. **Bendrosios pastabos**

3.1. EESRK palankiai vertina pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl ataskaitų teikimo pareigų suderinimo aplinkos politikos srityje ([19]) kaip svarbų žingsnį siekiant bendro aplinkos srities ataskaitų projektų rengimo ir pateikimo modernizavimo. Jis pritaria sistemų INSPIRE ir „Copernicus“, elektroninių duomenų apdorojimo priemonių naudojimui, duomenų perdavimui tikruoju laiku, o komunikacijos požiūriu – perėjimui nuo oficialių rašytinių ataskaitų prie dinamiškų centrinių duomenų bazių kūrimo Europos Komisijos ir Europos aplinkos agentūros lygiu. Primindamas Komisijos požiūrį ir pasiūlymo dėl reglamento turinį, EESRK taip pat pažymi, kad tai yra tik procedūriniai, o ne esminiai įvairių teisinių dokumentų, susijusių su aplinkos rodiklių pasirinkimu, reglamentuojamų medžiagų sąrašu ir jų apribojimu, pakeitimai.

3.2. EESRK manymu, supaprastinus aplinkos ataskaitų rengimo ir pateikimo procedūras šios ataskaitos taptų veiksmingesnės ir skaidresnės. EESRK tikisi, kad priėmus šį pasiūlymą sumažės našta ir sąnaudos, susijusios su ataskaitų teikimo pareigomis, kaip nurodyta ES aplinkos teisės aktuose, ir ženkliai sutrumpės laiko tarpsnis tarp duomenų gavimo ir paskelbimo.

3.3. EESRK mano, kad būtina padidinti ne tik ataskaitų prieinamumą, bet ir jų bei informacijos aiškumą dideliai pilietinės visuomenės daliai. Jis kartoja, kad pilietinė visuomenė atlieka itin svarbų vaidmenį ne tik kaip informacijos apie aplinką naudotoja, bet ir kaip aktyvi dalyvė renkant, kaupiant ir aptariant šią informaciją ir šias ataskaitas. Atsižvelgdamas į tai EESRK pabrėžia, kaip svarbu įvertinti poveikį aplinkai ir įtraukti pilietinę visuomenę į diskusijas šiuo klausimu.

([17]) OL L 61, 1997 3 3, p. 1.
([18]) OL L 347, 2005 12 30, p. 1.
([19]) COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD).

3.4. Pasiūlymas persvarstyti keletą esamų teisės aktų yra Komisijos Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programos (REFIT) ([20]) dalis. EESRK priėmė nuomonę dėl programos REFIT ([21]), kurioje jis pareiškė susirūpinimą dėl įvardytų poveikio aplinkai vertinimų trūkumų ir pabrėžė, kad reikalingas integruotas ir suderintas socialinių, ekonominių ir aplinkos aspektų vertinimas.

3.5. Savo nuomonėje dėl ES aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūros ([22]) EESRK pabrėžė, kad į sprendimų priėmimo ir peržiūros procesus reikia įtraukti pilietinę visuomenę; tai taip pat pasakytina apie teisės aktų dėl aplinkos ataskaitų teikimo peržiūrą.

3.6. Europos Komisijos pasiūlyme pateikiamos kryžminės nuorodos į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/4/EB ([23]) dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir direktyvą 2007/2/EB dėl erdvinės informacijos, ir užtikrinamas suderinamumas su šių direktyvų reikalavimais. EESRK priėmė nuomonę dėl Teisės kreiptis į teismą nacionaliniu lygmeniu su ES aplinkos teisės įgyvendinimo priemonėmis susijusiais klausimais ([24]), kurioje jis pabrėžė Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (Orhuso konvencija) svarbą.

3.7. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad nors Europos Komisijos pasiūlyme minimas tik aplinkos ataskaitų teikimas, kaip reikalaujama ES teisės aktuose, nemažai aplinkos ataskaitų pateikiama savanoriškai verslo, profesinių sąjungų, miestų, savivaldybių, kitų organizacijų ir pilietinės visuomenės organizacijų lygmeniu.

3.7.1. Tokios savanoriškos veiklos, susijusios su aplinkos ataskaitomis, pavyzdžiai yra: įmonių lygiu vykdoma Pasaulinė atsiskaitymo iniciatyva (GRI), prekybos asociacijų ataskaitos, pavyzdžiui, atsakingos priežiūros iniciatyva (CEFIC) chemijos pramonėje ir įmonių socialinės atsakomybės ataskaitos, kuriose neretai būna ir su aplinka susijusių elementų.

3.7.2. Poveikio aplinkai vertinimai ir susijusi informacija visuomenei taip pat teikiama pagal aplinkosaugos vadybos sistemas EMS ir EMAS.

3.7.3. Aktyvus pilietinės visuomenės organizacijų vaidmuo nagrinėjant ataskaitas šiame kontekste jau seniai įrodė savo vertę, padidindamas pilietinės visuomenės ir verslo atstovų pasitikėjimą. Vietos ir tarptautiniu lygiu poveikio aplinkai vertinimų procedūros taip pat taikomos informacijos apie aplinką srityje.

4. **Konkrečios pastabos**

4.1. *Skaidrumo ir subsidiarumo didinimas*

EESRK mano, kad Europos Komisijos pasiūlymas didina skaidrumą ir suteikia galimybių patogiau susipažinti su informacija apie aplinką, kartu išlaikant subsidiarumą.

4.2. *Ataskaitų teikimo pareigų supaprastinimas arba netaikymas*

EESRK mano, kad siekiant sumažinti administracinę naštą, būtų naudinga supaprastinti arba rasti tinkamą pakaitalą teksto formato informacijos teikimo procesui ir dėmesį sutelkti į visuomenės galimybių susipažinti su informacija gerinimą. EESRK ragina Europos Komisiją pradėti darbą, siekiant sukurti pagrindinius sudėtinius aplinkos rodiklius, kurie būtų suprantami plačiajai visuomenei visose ES šalyse. Tai padėtų šalyse ar regionuose sužinoti nuomonę aplinkosaugos klausimais ir paskatintų iniciatyvas siekti permainų padėčiai gerinti.

([20]) https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_lt

([21]) Žr. nuomonę „Programa REFIT“ (OL C 230, 2015 7 14, p. 66).

([22]) Nuomonė „ES aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra“ (OL C 345, 2017 10 13, p. 114).

([23]) OL L 41, 2003 2 14, p. 26v.

([24]) EESRK nuomonė dėl „Teisė kreiptis į teismą nacionaliniu lygmeniu su ES aplinkos teisės įgyvendinimo priemonėmis susijusiais klausimais“ (OL C 129, 2018 4 11, p. 65).

4.3. *Ataskaitų teikimo laiko suderinimas*

EESRK pritaria triukšmo žemėlapių ir veiksmų planų pateikimo terminų suderinimui pagal Direktyvą 2002/49/EB ([25]), pakankamo laiko skyrimui viešoms konsultacijoms ir pilietinės visuomenės dalyvavimo didinimui peržiūrint arba persvarstant veiksmų planus. EESRK pritaria panašiai tvarkai kituose teisės aktuose, jei nesumažėja aplinkos duomenų ir ataskaitų kokybė ir galimybės juos gauti.

4.4. *Bendrų ES apžvalgų paprastinimas/institucijų vaidmenų išaiškinimas*

EESRK manymu, būtina išaiškinti ir konkrečiau nurodyti Komisijos ir Europos aplinkos agentūros vaidmenį atitinkamuose ataskaitų teikimo procesuose.

4.5. *Pasirengimas būsimiems vertinimams*

EESRK palankiai vertina tai, kad Europos Komisijos atliktas vertinimas atskleidė keletą dubliavimosi atvejų, trūkstamų jungčių ir neesminių reikalavimų tiek duomenų ir ataskaitų teikimo struktūroje, tiek dažnumo reikalavimuose, bei kitų veiksmingumo trūkumų. EESRK yra įsitikinęs, kad ateityje bus rasta ir kitų trūkumų. Todėl jis rekomenduoja reguliariai vertinti, kaip veikia šios srities *acquis*. Komisija turėtų atlikti vertinimus, o valstybės narės – pateikti šiems vertinimams reikalingos informacijos. Savo nuomonėje SC/045 dėl ateityje veiksmingo reguliavimo ([26]) EESRK pateikė rekomendacijų, kaip elgtis būsimų teisės aktų atžvilgiu.

4.6. *Duomenys kontekste*

EESRK rekomenduoja, kad Europos aplinkos agentūros centrinės duomenų bazės būtų sukurtos taip, kad duomenys ir informacija apie aplinką būtų susieti su geografiniais, ekonominiais ir socialiniais duomenimis, kad juos būtų galima aiškinti nuosekliai ir objektyviai. EESRK palankiai vertina Europos Komisijos žingsnį užtikrinti geresnį reguliavimą siekiant mažinti administracinę naštą, susijusią su ataskaitų teikimo pareigų persvarstymu pagal Reglamentą (EB) Nr. 166/2006 dėl Europos išleidžiamų ir perduodamų teršalų registro (E-PTR) dėl nelabai svarbių pareigų. Tuo pat metu EESRK nurodo, kad būtina laikytis konfidencialumo principo kalbant apie tam tikras prekybos paslaptis, tačiau tai neturėtų būti kliūtis skaidrumui ir aplinkos ataskaitų bei duomenų prieinamumui.

4.7. *Keletas sisteminių pokyčių*

EESRK mano, kad siūlomi pokyčiai ateityje turėtų būti pritaikyti atsižvelgiant į tam tikrų teisinių nuostatų specifiką nustatant aplinkos ataskaitų teikimo pareigas ir netaikant suvienodinto, vieno visiems tinkamo požiūrio. EESRK taip pat pritaria Direktyvos 2009/147/EB (Paukščių direktyva) ir Direktyvos 92/43/EEB (Buveinių direktyva) ataskaitų teikimo terminų suderinimui.

4.8. *Aktyvaus visuomenės dalyvavimo nagrinėjant aplinkosaugos klausimus skatinimas*

EESRK ragina aplinkosaugos organizacijas aktyviau dalyvauti skatinant visuomenės informuotumą apie aplinkos padėtį savo šalyse ir regionuose. Komitetas ragina Komisiją skatinti ir finansiškai remti šalis ir regionus šioje srityje.

2018 m. gruodžio 12 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas
Luca JAHIER

([25]) Direktyva 2007/2/EB.
([26]) Nuomonė „Ateityje veiksmingas reguliavimas“ (OL C 487, 2016 12 28, p. 51).